

İqtisadiyyatın çoxşaxəliliyi Azərbaycanın inkişafına mühüm töhfələr verir

Azərbaycan müstəqillik illərində sürətli inkişafı təmin edən yeni siyasi və iqtisadi sistem qurmaqla böyük uğurlar əldə etmişdir. İqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, qeyri-neft sektorunun və regionların inkişafı sürətlənmiş, valyuta ehtiyatlarının səmərəli idarə edilməsi təmin olunmuş, sahibkarlığa dövlət dəstəyi gücləndirilmiş, özəl sektorun inkişafı üçün azad rəqabət və münbit investisiya mühiti yaradılmışdır. Bunu 2015-ci ilin birinci yarısinin sosial-iqtisadi inkişafının yekunları da təsdiqləyir. 6 ayda iqtisadiyyatın 5,7 faiz artdığını vurğulayan dövlət başçısı cənab İlham Əliyev bildirib ki, bu çox gözəl göstəricidir, ölkəmizin dinamik inkişafının sübutudur: "Bundan da gözəl göstərici qeyri-neft sektorunun inkişafıdır. Burada da biz 9,2 faiz artımı görürük. Yeni bundan yuxarı nəticə ola bilməz. Sənaye istehsalı təxminən 4 faiz artmışdır. Qeyri-neft sənayesi 14 faizdən çox artmışdır. Bu da son illərdə sənayeləşmə, yeni sənaye zonalarının yaradılması ilə bağlı görülmüş işlərin, tədbirlərin nəticəsidir".

ya-hesablama mərkəzinin – DATA mərkəzinin yaradılmasıdır. Mərkəzin istifadəyə verilməsi sentyabr ayına planlaşdırılıb. Avropa Nüvə Tədqiqatları Mərkəzi (CERN) bu DATA Mərkəzinin resurslarının təxminən 30 faizini MDB və Mərkəzi Asiya ölkələrinin regional əməkdaşlığı üçün istifadə edəcəyini planlaşdırıb və mərkəzin açılışında baş direktor səviyyəsində iştiraklarını bildirib.

Kosmik sənayenin inkişafı istiqamətində "Azerspace-1" fəaliyyətini genişləndirib, 130-dan çox xarici televiziya kanalı, o cümlədən Gürcüstan, Türkiyə, Rusiya və bir sıra digər xarici ölkələrin telekanalları və xüsusi rabitə sistemləri peykin resurslarını kommersiya müqavilələri əsasında istifadə edir. Maliyyə Nazirliyi tərəfindən koordinasiya olunan "Azerkosmos" ASC-nin səmərəli fəaliyyəti nəticəsində ötən il ixracdan 9 milyon ABŞ dolları gəlir götürülmüş, bu isə 16 milyon dollar gəlir götürülməsi planlaşdırılır. Təxminən 6-8 milyon ABŞ dolları da Maliyyə Nazirliyi tərəfindən əlavə edilmişdir və kreditlərin qaytarılması həyata keçirilir. "Azerkosmos" ASC-nin planlarına görə, 2016-cı ildən kreditlər öz gəlirləri hesabına ödəniləcək. 2015-ci ilin birinci yarısında Yer səthinin müşahidə peyki "Azersky" bir neçə fransız peyki ilə qruplaşmaya daxil olub və artıq kommersiya fəaliyyətinə başlayıb. Hesablamalara görə, "Azerkosmos" ASC "Azersky" üçün kreditlərin verilməsində dövlət maliyyə resurslarına müraciət etməyəcək.

Aqrar sektorun inkişafı da qeyri-neft sahəsinin ölkəmizdə daha da tərəqqisində önəmli yer tutur. Belə ki, bu ilin yanvar-iyun aylarında kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 8,9 faiz artıb. Kənd təsərrüfatında avqustun 1-nə kimi payızlıq və yazlıq dənlə və

dənlə paxlalı bitkilərin (qarğıdalı) əkin sahəsinin 99,3 faizini, yaxud 909,1 min hektarı əhatə edib, 2768,5 min ton məhsul götürülmüş. Orta hesabla hər hektardan əldə edilmiş məhsul 7,7 sentner artaraq 30,5 sentner təşkil edib. Bundan əlavə, məhsulu toplanmış 3,9 min hektar qarğıdalı sahəsindən 14,8 min ton məhsul götürülmüş. Yığım başlanandan sahələrdən 506,8 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövründə olduğundan 40,7 min ton çox kartof, 765,4 min ton (47,6 min ton çox) tərəvəz, 356,4 min ton (31,3 min ton çox) bostan məhsulları, 179,7 min ton (3,1 min ton çox) meyvə və giləmeyvə, 3201 ton (27 ton çox) üzüm, 363,6 min ton (47 ton çox) yaşıl çay parçası, 1495,8 min ton (250 ton çox) tütün yığılıb. Bu dövrdə 256,9 min ton yaxud 2014-cü ilin yanvar-iyul aylarına nisbətən, 18 faiz çox diri çəkiddə, 1144,8 min ton (3,7 faiz çox) süd, 898 milyon ədəd (1,0 faiz çox) yumurta, 15,6 min ton (1,8 faiz çox) yun istehsal olunub. 2015-ci ilin sonuna qədər kənd təsərrüfatı məhsullarının artımının təxminən 10-11 faiz olacağı gözlənilir. Aqrar sa-

hənin orta və uzunmüddətli inkişaf strategiyasından irəli gələn vəzifələrin səmərəli icrasını ölkəmizin insan resurslarının və iqtisadi potensialının əsas mənbəyi olan regionlarda və kəndlərdə yaşayan insanların rifah halının yaxşılaşmasına öz töhfəsini verir. Aqrar sektorunun inkişafında meliorasiya tədbirləri də böyük əhəmiyyətə malikdir. Artıq istifadəyə verilən Taxtakörpü və Şəmkirçay su anbarları layihələri də çox nəhəng infrastrukturata malikdir. Bu layihələr müstəqillik dövründə qeyri-neft sektorunda icra edilən ən böyük layihələrdəndir. Təbii ki, bu layihələr aqrar sektorun inkişaf strategiyasından irəli gələn vəzifələrin səmərəli icrasını sürətləndirəcək və təmin edəcəkdir.

Azərbaycan iqtisadiyyatında son illər qeyri-neft sektorunun davamlı olaraq yüksələn xətlə artması ölkə iqtisadiyyatının modernləşdirilməsi və şaxələnməsi, neft sektorunun asılılığın azaldılması, qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəlməsi iqtisadi modelini uğurla həyata keçirməsi kimi qiymətləndirilməlidir.

Şükür ƏLİZADƏ,
"Respublika".

Hazırda Azərbaycanda ümumi daxili məhsulun əsas hissəsi qeyri-neft sektorunda formalaşır. Bu, ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən iqtisadi islahatların məntiqi nəticəsidir. Bu, enerji sahəsində əldə edilən gəlirlərin digər sənayə və emal sahələrinə yöndəltməsi sayəsində olub.

Ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun ortamüddətli perspektiv hədəfinə çatmaq istiqamətində atılan ən mühüm addımlardan biri də daxili və xarici investisiyaların təşviq siyasətinin davam etdirilməsi, o cümlədən dövlət investisiyalarının artırılmasıdır. Belə ki, son bir ildə ölkə iqtisadiyyatına 180 milyard dollar investisiya qoyulub. Bu dövr ərzində ümumi daxili məhsul 3,4 dəfə artıb. Bu, dünya miqyasında rekord göstəricidir. Sənaye istehsalı 2,7 dəfə artıb. Strateji valyuta ehtiyatları bu gün 50 milyard dollardan çoxdur.

İqtisadiyyatı şaxələndirən, qeyri-neft sektorunda – kənd təsərrüfatında, emal və qida sənayesində, turizm sektorunda, İKT sahəsində əldə edilən uğurlar, göstəricilər yüksək səviyyədedir. Təsədüf deyil ki, dünyanın aparıcı kredit reyting agentlikləri Azərbaycanın suveren reytinglərini artırblar.

Davos Dünya İqtisadi Forumu ölkəmizi iqtisadi sahədə və rəqabətqabiliyyətliliyinə görə 38-ci yere layiq görüb. Bu fakt özü Azərbaycanın əsas makroiqtisadi göstəricilərinin yüksək olduğunu bir daha təsdiqləyir. Təbii ki, müsbət və uğurlu nəticələrin təsdiq edən statistik məlumatları çox göstərmək olar. Təkcə 2015-ci ilin birinci yarısında İKT sektorunda gəlirlərin artımı 12 faiz təşkil edib ki, bu da müvafiq ümumdünya orta göstəricisindən təxminən 1,5 dəfə yüksəkdir. Beynəlxalq Telekomunikasiya İttifaqının hesabatına əsasən, ölkəmiz ərazisinin 100 faizli 3-cü nesil örtüyünə malik olan 40 ölkə sırasındadır. Bu gün ölkəmizdə internet istifadəçilərinin sıklığı təxminən 75 faiz, genişzolaqlı internet istifadəçilərinin sıklığı isə 65 faizdir. Əksər beynəlxalq təşkilatlar və özəl reyting şirkətləri bu göstərici və internet azadlığında görə Azərbaycanı Mərkəzi Asiya və MDB ölkələri regionunda lider kimi qiymətləndirir.

Elektron informasiya resurslarının yaradılması və regional informasiya texnologiyaları xidmətlərinin göstərilməsində son 6 ayın uğurlarından biri də regional informasi-